

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

TIJDSCHRIFT VOOR EEN LEEFBARE WERELD

UITGAVE: PAIS, HUMANISTISCH VREDESBERAAD & HAAGS VREDES PLATFORM, JAARGANG 31, NUMMER 5 JULI 2008

OPEN BRIEF VAN EEN DEMONSTRANT TEGEN HET MILITARISME OP VETERANENDAG.

Tijdens veteranendag heb ik gebruik gemaakt van mijn recht om te demonstreren tegen het militair vertoon en de verheerlijking van defensie en de militairen en tegen de versluiering van de werkelijke feiten die achter dit vertoon schuil gaan. Om deze redenen heb ik bij het Malieveld gestaan met de volgende argumenten op tekst:

"Er mag geen onderzoek gedaan worden naar de deelnamen aan de oorlog in Irak, een oorlog die honderdduizenden doden heeft gekost en miljoenen vluchtelingen. Waar bommen met verarmd uranium zijn gebruikt waardoor burgers en militairen een groot gezondheidsrisico lopen. Ook naar de gevolgen van verarmd uranium probeert men het onderzoek te draineren en te bagatelliseren. Toch heel toevallig dat nu vier grote oliemultinationals de vergunningen hebben gekregen om olie te produceren. In vele landen wordt er erkend dat de oorlog in Irak fout is geweest. Zelfs in Nederland spreken mensen over deze fout en over de werkelijke redenen tot het voeren van deze oorlog, namelijk de olie. Ook Afghanistan is een grote fout, die dagelijks meerdere burgerslachtoffers kost. Ook hier worden bommen met verarmd uranium gebruikt, niet door Nederland maar wel door de Amerikanen. In Afghanistan is men nu de gevolgen van deze bommen aan het onderzoeken. De heer JP Balkenende heeft het over opbouw en over een stijgende economie, terwijl Sensicouncil op hun site vele vluchtelingen laat zien die geen toegang hebben tot onderwijs, schoon drinkwater, voedsel en basisgezondheidszorg. Ook hier speelt de energiezekerheid voor het westen een grote rol en ook hier komt de naam Shell weer tevoorschijn.

In juni zijn er in Den Haag, stad van vrede en recht (niet te geloven dat men deze naam zonder schaamrood geeft aan een stad die zo goed zijn geheimen en leugens kan verbloemen) bijeenkomsten gehouden om Nederlandse ondernemers en Afghanen te betrekken bij de wederopbouw van Afghanistan. Een van de organisatoren was het VNO-

NCW. Deze werkgevers-organisatie heeft op zijn site staan dat zij voor een vrije wereldmarkt zijn. Nou, die vrije wereldmarkt is er in Irak en Afghanistan gewoon ingebom-bardeerd.

Wie Centraal Azië bezit, heeft veel macht en een enorme afzetmarkt: er moeten pijpleidingen door Afghanistan komen die olie naar de Indische oceaan vervoeren. Heel toevallig zit de bouwmaatschappij Tenaris daarvoor in Kazachstan, waar Roland Balkenende werkt, en heeft Ben Bot een oliedeaal afgesloten voor Shell."

Ik had een militaire baret op met de tekst "VOC is gelijk aan vredesmissies" Daarbij had ik een bord met het opschrift: *Met dank van Shell, VNO-*

NCW, Roland Balkenende en Tenaris Ook dank namens de honderdduizenden doden en miljoenen vluchtelingen. Door leugens en bedrog, nogmaals bedankt.

Om mijn nek had ik diverse voetbalmedailles hangen, verwijzend naar alle onderscheidingen, die militairen van jong tot oud op hun uniform gespeld hadden. Onderscheidingen voor een oorlog die niet onderzocht mag worden of andere oorlogen in de strijd voor de energiezekerheid en de macht in de wereld.

Ik vroeg aan voorbijgangers of zij wisten welke schade verarmd uranium aan de gezondheid toebrengt en waarom wij eigenlijk in Afghanistan oorlog

REDACTIONEEL AFSCHIED

Op zaterdag 14 juni nam Jan Taat afscheid van zijn vrienden en medewerkers, waaronder de redactie van het blad Vredeskoerier/'t Kan Anders. Hij bereidt zich voor op zijn reis naar de Filipijnen, waar zijn vrouw Rose zich zal bezig houden met vormingswerk van haar landgenoten. Wij hebben hem allen een voorsporedige reis toegewenst. Hier pakt hij een presentje uit van Anke Polak, die onlangs ook uit de redactie was gegaan in het bijzijn van de andere redactieleden.

De nummering van de bladen VredesMagazine en 't Kan Anders zijn gedurende de loop van deze jaargang op elkaar aangepast. Daardoor kijkt het erop dat de nummers 2 en 4 zijn komen te vervallen. In de plaats daarvan komen nummers van het VredesMagazine.

(vervolg van p. 1)

voerden. Ook heb ik om openheid over de oorlog in Irak en Afghanistan gevraagd. Maar voordat ik het een en ander kon zeggen, werd ik al aangesproken door politie en marechaussee. Ik moest mij identificeren, iets wat helemaal niet van toepassing was daar ik niets crimineels deed.

Ik mocht van een marechaussee kledingnummer 0824 niet praten met voorbijgangers, zou ik dat toch doen dan zou ik gearresteerd worden. Ook werd ik door meerdere agenten aangesproken op het praten met voorbijgangers. "Mond dicht!" werd er dan geroepen.

Een agent was zeer geagiteerd en zei dat onder zijn politie-uniform een veteraan zat en ik hem door mijn protest beledigde. Was dat zijn persoonlijk probleem, of wilde hij daarmee aangeven dat je op deze manier ook het "openbaar gezag" beledigde? Ik maakte kennis met een TV-regisseur (hij maakt een documentaire over de politionele acties in Indonesië) die zeer blij was een protest te zien. Wij hebben gegevens uitgewisseld en even staan praten. Vrij snel kwam een agent naar

mij toe die vertelde dat hij had gehoord van voorbijgangers dat ik een enquête aan het houden was en dat mensen een handtekening moesten zetten. Complete onzin. Aan deze agent vroeg ik of men mij mocht beperken in mijn vrijheid van meningsuiting en mij mocht arresteren als ik mensen aansprak. Dit was - zoals ik zelf al wist - niet het geval, dus bleef ik oproepen tot openheid over de oorlog in Irak en Afghanistan. Het voeren van oorlog onder het mom van het brengen van democratie en vrijheid van spreken komt wel erg onder druk te staan als wij in Nederland zelf de vrijheid van meningsuiting de kop in drukken.

Ik wil dat u mijn klacht serieus neemt en mij op de hoogte houdt over het verloop van uw onderzoek naar de beperking van vrije meningsuiting. Deze klacht zal ik ook toesturen aan de politie Den Haag.

Jose van Leeuwen

HET LEVEN GAAT VERDER

nawoord voor José

Terwijl het rumoer in Den Haag is verstomd, worden voor het komend onderwijsjaar de schoolroosters voorbereid. In het personeelsblad van het Ministerie van OCW *Punt* van juli wordt nu meegedeeld dat het optreden van veteranen in het onderwijs wel eens een vast onderdeel zou kunnen vormen in het vak burgerschapskunde, dat een verplicht schoolvak is geworden.

Voor de afgelopen veteranendag hadden we een brochure beloofd, dat o.m. de toenemende integratie van het militaire systeem en de legerwerving in het onderwijs aan de kaak zou stellen. Het is er vooralsnog niet van gekomen. Maar wat in het vat zit, verzuurt niet.

Jan Bervoets

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

Vredeskoerier, 't Kan Anders voor een leefbare wereld, is een gezamenlijke uitgave van Pais, Humanistisch Vredesberaad en Haags Vredes Platform.

Eindredactie: Jan Bervoets, Kees de Boer. **Redactie:** Jan Bervoets, Kees de Boer, Bernadette Pilenen,

Redactieadres: Postbus 10500, 2501 HM Den Haag; Epost: koerier2006@ddh.nl

De verantwoordelijkheid voor de geplaatste artikelen ligt bij de auteurs. De redactie beslist over plaatsing van ingezonden brieven en zal deze inkorten indien nodig.

Abonnementen (informatie en administratie):

Vlamingstraat 82, 2611 LA Delft, tel: 015-785.01.37

't Kan Anders verschijnt 4x per jaar (8 blz), afgewisseld door het Vredes-Magazine (36 blz.).

Abonneren op beide bladen:: maak € 15 over op giro 903.29.87, t.n.v. 't Kan Anders, Delft.

Wat u extra overmaakt wordt verwelkomd als gift voor het werk van de uitgevende organisaties!

Opmaak: Jan Bervoets
Druk: Albani BV. **ISSN** 0925-5893

VEILIG IN DE KAST

**ergens op mijn zolderkamer
heb ik een kast
achter de deur hangen jassen en
broeken
van onbesproken snit
een la voor de onderbroeken en de
sokken
met een dubbele bodem
daaronder waar niemand ooit komt
ligt een gedicht dat nooit gelezen is**

**een gedicht van vrede en recht
een gedicht dat de wereld kan redden
of kan breken
in wezen ongevaarlijk
het zijn ten slotte slechts woorden
maar iedereen praat over het gedicht
is bereid er vergaande conclusies
aan te verbinden**

**ik laat het gedicht niet los
omdat het ter discussie stelt
waar wij hier heilig in geloven
de mensen zijn er niet aan toe
er zijn doden gevallen om minder**

**laatst vroeg iemand op TV zich af
of het gedicht wel bestaat
ik twijfel daar geen moment aan
heb de woorden zelf gevangen
weet waar ze liggen
onder de sokken en de onderbroeken
maar waarschijnlijk ergens anders
wanneer iemand er naar komt zoeken**

Harry Zevenbergen

21 september DAG VAN DE VREDE Leiden: WHY WAR IN AFRIKA?

Al bijna dertig jaar vieren de Verenigde Naties de Internationale dag van de Vrede wisselend in september maar sinds 2001 vast op 21 september. Eén dag staakt het vuren, één dag geen geweld, één dag waarop wereldburgers stil staan bij oorzaak en gevolg van oorlog. Hoe kwam het zover? En was het nodig? Welke oplossing is er? Dit jaar hebben we de ogen vooral gericht op Afrika. Zittend in onze comfortabele stoel, met genoeg eten en drinken wordt het nieuws over dit immense continent dagelijks over ons leeggestroomd. Burgeroorlogen, vluchtelingen, vrijheidsstrijd, dat zijn de donkere beelden op ons netvlies. Opzwepende muziek, prachtige landschappen, luxe safari's en indrukwekkende kuddes zijn de oranje beelden.

Afrika is niet arm. Dit rijke continent is zelfs een hot spot van grondstoffen. De mijn- en olie-industrie uit allerlei gulzige landen doen zich te goed aan de volle Afrikaanse pot, exporteren veel kostbaarheden, en slepen in hun machtspeel veel plaatselijke leiders mee. De gewone Afrikaan deelt hierin niet mee. Door scherpe tegenstellingen, honger, jaloezie, hebzucht en slecht bestuur slaat de vlam snel in de pan.

Burgeroorlogen en vluchtelingenstromen zijn voor ons gewoon beelden geworden. Journalisten bezorgen dat iedere dag als nieuws. Met voedsel en met oorlogstribunalen in Europa denkt de rest van de wereld een oplossing te vinden. Grote poppodia genereren een intens moment van aandacht en belofes. Sommige vluchtelingen worden in Europa opgevangen, anderen geholpen met juristenhulp. Maar wat denken de bewoners van Afrika er zelf van? Hoe is hun visie op de landbouw of basistechnologie?

Afrika is ook een boeiend land. Toeristen betalen veel voor luxueuze safari's en schitterende watervallen. Vanuit fraaie tenten bekijken ze exotische dieren en maken eindeloos foto's. Met souvenirs komen ze terug, maar wat weten ze van het verleden waarin veel burgers offers gebracht voor hun vrijheid. Een vrijheid die soms weer verloren raakt in het dodelijke HIV of in lijmsnuiven. Is deze vrijheid ook samen gegaan met verzoening? Kunnen mensen na de volkstribunalen weer samenleven? Welke toekomst wacht de kindsoldaten of de verkrachte vrouwen?

Afrika heeft toekomst. Met eigen inzicht en inzet is alles mogelijk. Als het rijke westen stopt met het stropen van de rijkdommen en werkelijk helpt met opleidingen, medicijnen en oprechte bedoelingen is verandering mogelijk. Misschien begint dit wel bij jou!

Leer een ander Afrika kennen. Luister en kijk naar ervaringen van anderen, maak kennis met Afrikanen, hun hapjes en muziek. Beweeg mee op het ritme van Afrika en concludeer: **Vrede is mogelijk in Afrika!**

In het Museum Volkenkunde, (Steenstraat 1 te Leiden) organiseren wij het evenement "Why War in Afrika" met **Dirk Barrez**, documentairemaker voor de Belgische omroep, journalist en activist over het thema voedsel. Daarnaast zal **Paul Mbikayi**, oud rechter uit de Congo vertellen over zijn ervaringen en hopen we op de aanwezigheid van **Gerti Hesseling**, hoogleraar aan de vredesleerstoel in Utrecht naast de aanwezigheid van enkele ervaringsvrouwen uit Afrika. Allen zullen worden ondervraagd door **Koert Lindijer**, correspondent in Afrika (NRC en NOS), standplaats Kenia en winnaar van de prijs voor vredesjournalistiek 2007. Naast deze boeiende sprekers is er volop opzwepend ritme van de Afrikaanse zanger en danser **Gerge Badoue** en collega, lekkere hapjes en drankjes uit **de wereldwinkel** en een fantastische Afrikaanse poppenkast van **Wim Noordegraaf** voor de kinderen. Een adembenemende foto-expositie over Darfur staat naast een tentoonstelling van kinderen uit drie verschillende landen met hun visie over Afrika. De middag wordt afgesloten met de uitreiking van de prijs voor de **journalist voor vrede 2008**.

Dit evenement wordt georganiseerd door het Humanistisch Vredesberaad in samenwerking met het Museum Volkenkunde Leiden, het HaagsVredesplatform, het Museum voor Vrede en Geweldloosheid en de Wereldwinkel. Deelname aan dit evenement is vrij toegankelijk na **aanmelden** via post of website. Het toegangsbewijs ligt voor je klaar bij de ingang van het museum en is geldig voor het hele museum. Kaarten zijn beperkt.

Opgeven bij: Humanistisch Vredesberaad, Postbus 235, 2300AE te Leiden of via de website met actuele info: info@humanistischvredesberaad.nl

- Leiden: middagprogramma in Museum voor Volkenkunde over Afrika door het Humanistisch Vredesberaad en o.a. het Haags Vredesplatform. Sprekers, dans en muziek, mogelijk ook kindervoorstellingen en film. Uitreiking Journalistenvredesprijs. Zie voor meer inlichtingen de vorige pagina en meld je aan.
- Loenen. De Aventurijschool wil een petitie aan de Tweede Kamer aanbieden.
- Rotterdam, Huis van Erasmus Bergweg 279-B, 3037 EM: Rotterdam houdt in samenwerking met COS een tentoonstelling *Seeds of Change* met een daarbij behorend festival. met discussies, muzikale optredens, optreden van de multiculturele vrouwengroep

om te bewaren

SPECIALE ACTIEAGENDA VOOR DE DAG VAN DE VREDE 21 SEPTEMBER

Onlangs werden op een door People Building Peace georganiseerde bijeenkomst de plannen voor 21 september Day4peace besproken. De bedoeling is dat Day4peace, de nieuwe naam voor Peace One Day, elke 21 september meer allure krijgt. Voor 2008 zijn er al aardig wat plannen.

Het is nog wat vroeg om ze aan te kondigen, maar het volgende VredesMagazine zal pas vlak vóór 21 september verschijnen, en misschien nader op the-ma's ingaan. Goed voor de colportage.

Algemeen

Op 21 september worden de kerken van alle gezindten - dus ook de synagogen en moskeeën - opgeroepen de vredesvlag uit te hangen, d.w.z. de vlag met de regenboogkleur waarop PACE, PAIX of PEACE staat gedrukt. Vaak zullen er oecumenische vredesdiensten worden gehouden en bezinningsbijeenkomsten. Ook burgers worden opgeroepen deze vlag uit te hangen. Bij sportmanifestaties wil men de aandacht vestigen op de dag van de vrede. War Child wil een speciale manifestatie organiseren bij de halve marathon Dam tot Damloop in Amsterdam. Er zijn oproepen om lawaai te maken, met krijt op straat te tekenen, met mannen rond de kerk te gaan. Scholen worden opgeroepen molentjes te laten draaien, al dan niet in de vorm van het vredesteken. Zie daarvoor o.a.

www.dagvoordevrede.nl.

Hieronder volgt een selectie van de reeds bekende initiatieven.

- 20 sep: *Amsterdam*: Nacht van de Vrede van IKV-Pax Christi, in het

voormalig Volkskrantgebouw, Wibautstraat 150 1091, 20-22 uur voorprogr., debat 'Kiezen voor Vrede' met Maarten van Rossem. 22-03 uur hoofdprogr. o.a. Iraakse lftar, Peace Poetry / Vredesslam, netwerkcafé, Bert Koenders, Jan Pronk én Aftrap. Mogelijk muziek van Musicians without borders.

- *Amsterdam*: 17:00-20:00 Manifestatie 'Stop het Moorden in de Filippijnen' op de Dam.

- *Amsterdam* 20.00-23.00. Happening op het dak van het NeMo, met piramide van laserlicht. Alle culturen en religies worden uitgenodigd met elkaar lawaai te maken, te mediteren, te zingen, musiceren & dansen voor vrede. Idee van Rob Schrama

- *Den Haag* 6-24 uur: Appeal for Peace in Den Haag houdt de jaarlijkse 24-uurswake voor het Vredespaleis met ontsteking en brandend houden van het zevende vuur.

- *Den Haag* 15:00-24:00 Manifestatie Peace One Day: Strand Scheveningen en boulevard worden omgetoverd tot een plek waar wordt gedebatteerd met vredesactivisten en politici, waar wordt gedanst en gerapt, waar films en korte clips te zien zijn, waar vredesvliegers worden opgelaten en nog vele andere vredesactiviteiten plaatsvinden. Org: IKV, Pax Christi, WarChild, Oxfam & Novib.

- *Den Haag*, Prijsuitreiking Anke Kooke Bokaal voor het meest innovatieve en waardevolle project op het gebied van alternatieven voor geweld. Locatie nog niet bekend

- Triple G en de uitreiking van een "Vredescampagnekit" aan de (jongeren)burgemeester en Rotterdamse sleutelfiguren;
- *Schaik*: tentoonstelling 12-15 uur Vergeven – Verzoenen met materiaal van het Vredesmuseum. Zie actieagenda (p. 8) 14 september
- *Sittard*: PAIS en Vredesburo Heerlen organiseren in gebouw Fenix, Odasingel 90 Sittard van 14-17 uur een bijeenkomst *Beter gewelddoos, kiezen voor vrede*, met stiltekring, zang, poëzie, muziek en dans.
- *Zutphen* Vredesnetwerk houdt een 24-uurswake in estafette om het uur door verschillende op te roepen organisaties, w.o. mayors for peace. Plaats nader te bepalen.
- *Utrecht* 19.00u-20.30u: 2e Mannen-Mars 2006, lopend voor vrede en veiligheid van vrouwen en kinderen, wereldwijd.. Damplein, Utrecht.
- 25 september Haags Interkerkelijk Vredeswerk en IKV/Pax Christi houden een vredesavond in de Kloosterkerk met een rede van Jan Pronk over Kiezen voor Vrede.
- 20-28 september Vredesweek van het Haags Interkerkelijk Vredeswerk, met IKV-Pax Chtisti, met dagelijkse kerkdiensten en bezinningsbijeenkomsten of feesten in de kerken.

ZOMERVAKANTIEMIJMERINGEN

Hans Feddema

Half Nederland loopt leeg. Ieder viert vakantie in verre of nabije streken. En dus wij ook, is het parool. Op zich is niets mis met vakantie. Het is zeker goed in deze hectische tijd, waarin vermoeidheid en 'burnouts' schering en inslag zijn. Maar er zijn ook mensen, die niet meedoen met de trend van met z'n allen er op uit gaan naar volle stranden en populaire oorden. Niet eens zozeer omdat zoiets de symptomen van vermoeidheid zou kunnen verergeren, maar vooral omdat de zogenaamde thuisvakantie ook aantrekkelijke aspecten kan hebben. Te denken valt aan extra 'thee-op-bed', 'zelf-echt-koken' of 'poes-langdurig-opschoot'. Het zijn suggesties van NRC-columniste Louise O.Fresco.

Zelf denk ik daarnaast ook aan grotere gelegenheid tot reflectie, die de thuisvakantie me geeft. Als in de zomer iedereen uitvliegt en de media ook minder opgewonden binnenkomen, word ik als het ware op mezelf terug geworpen. Ik vind dat niet erg. Bij mezelf te kunnen zijn, vind ik van belang. Om in mijn kracht te komen en ook om me daardoor meer bewust te zijn van mijn gedragingen en al of niet vastgeroeste gewoonten. Die bewustwording kan geen kwaad, want het leven is veranderen. Op mezelf teruggeworpen maakt het me voorts gemakkelijker periodes van stilte in te lassen, waardoor ik mijn innerlijke Stem beter hoor. Ik krijg daardoor meer kans mijn ego wat bij te sturen. Ik zie het leven niet alleen als spel, maar vooral ook als leerschool om innerlijke te groeien. En dan is het goed kunnen luisteren naar die Stem niet zonder belang.

Lang heb ik het antwoord op mijn levensvragen vaak buiten me gezocht, terwijl ik nu zie dat ik die in mezelf moet vinden. Voor de weg naar binnen is een rustige thuisvakantie in de zomer niet gek. Kosmisch gezien misschien vreemd, omdat het naar binnen gaan meer bij de winter past. Alles in de natuur is ritme. Niets is daar onafgestemd, er is een tijd en rede voor alles. De natuur treedt in de zomer naar buiten en in de winter naar binnen. Maar in onze mensenwereld lijkt het andersom. Behalve wellicht in de kersttijd is juist de winter druk en hectisch met ook volop mediageweld. Niet dat ik tegen de media ben. Integendeel. Zij moeten weergeven wat er in de wereld gebeurt. Maar het lijkt wel of we daar meer ontspannen op reageren in de drie (vier) zomermaanden waarin zeer veel mensen op vakantie zijn. Wat mij dus de kans geeft meer naar binnen te keren en me ook te bezinnen op de tijd als iets ongrijpbaars en als het eeuwige nu. Tijd waarin veel geweld plaats vindt en waarin een nieuwe niet ongevaarlijke oorlog dreigt, nl. die van Israël en/of de VS met Iran. Maar ik ga me er geen zorgen over maken. Met bezorgd zijn kun je immers niets veranderen. En we vergeten wel eens dat de tijd ook een cyclische dimensie heeft. Inmiddels ga ik me afvragen of ik kosmisch wel afgestemd ben. Ik doe immers in plaats van in de winter vreemd genoeg juist in de zomermaanden (meditatief) aan zelfreflectie. Komt dat door mezelf of ligt het aan de hectische mensenwereld die me daartoe dwingt?

BLIJF HIROHSIMA EN NAGASAKI HERDENKEN

Op zaterdag 9 augustus wordt herdacht dat 63 jaar geleden een atoombom op Nagasaki viel. Drie dagen tevoren viel de bom op Hiroshima. Sedertdien zijn er overal ter wereld atoombommen gesteld, waaronder 350 in Europa. De bommen in Volkel met zijn ondeugdelijk hekwerk (zie elders in dit blad) hebben zesmaal de kracht van Hiroshima. Al 63 jaar bestaat er dus de dreiging met dit wapen, waarvan de verschrikkelijke uitwerking alleen door het voorbeeld Hiroshima zichtbaar kan worden gemaakt, - en verder moet men maar vermenigvuldigen.

Het Hiroshima-comité zal op de Sint Antoniesluis (schuin tegenover het Rembrandthuis op de Jodenbreestraat) weer zijn stands opzetten om daar handtekeningen te verzamelen, waarmee ze tijdens ludieke acties op het Binnenhof of elders bewindsliden of parlementariërs zullen confronteren, - of een vergadering van de Burgemeesters voor Vrede opluisteren, die ooit in een resolutie hebben aangenomen dat een oorlog tegen steden onaanvaardbaar is. Op de stands worden ook beelden uit Hiroshima en Nagasaki getoond met materiaal over het kernwapenbeleid, en beslist het boek van Karel Koster, *Nucleaire ontwapening nog steeds bittere noodzaak*. De kans is groot dat de Raging Grannies, die verleden jaar het gebeuren opluisterden en in het vorig nummer van dit blad prijken als de *superstars* van de Paasmars, nu ook van de partij zullen zijn. De actie zal plaats vinden van 10 tot 18 uur en het weer zal beslist minder winters zijn dan op Pasen. Laat zoveel mogelijk mensen komen om het gebeuren op te luisteren. De handtekeningactie zal doorgaan tot 1 oktober, omdat de lijsten ook op de dag van de vrede en tijdens de daarop volgende vredesweek kunnen worden verspreid. Verleden jaar waren er op de 9e 3000 handtekeningen; zal het ditmaal weer lukken?

Jan Bervoets

**hoe statisch was het lijk gemeten
dat wij zagen drijven
hoe laat was het gebed nog bijtbaar
voor kijkers die wilden blijven**

**de oorlog duurde voort
en al wat keek gruwde
op aangename wijze**

**bloed stonde tot staalspijkers
en alles schreeuwde
het gras begon te vreten
de vuist begon te rijzen**

**al wat verhaalt breekt
al wat vertaalt steekt**

j.b.

KORTE BERICHTEN

Jan Bervoets, Chris Geerse, Anke Polak

Ploegschaaractie tegen radar van SAAB Microwave

Op 26 juni 2008, zijn twee ploegschaar-activisten gearresteerd op het gebied van SAAB Microwave in Zweden. Zij waren bezig de daar geproduceerde militaire radarinstallaties om te smeden. Met hun smidshamers waren Ulla Roder en Per Herngren begonnen met het ontregelen van een militaire radar op het testterrein van SAAB Microwave in Molndal, nadat ze rondom de fabriek vijgenbomen hadden gepland. "We smeden zwaarden om tot ploegscharen" zegt Ulla Roder. "En dat wordt een plicht wanneer er geweld en leed in de wereld is. We gebruiken geweldloosheid. Ik vind niet dat we burgerlijk ongehoorzaam zijn, maar dat we ons juist aan de internationale wetten houden. Het is SAAB Microwave die de wet breekt door een raketgeleidingssysteem te maken dat tijdens de Irakoerlog wordt gebruikt." In Engeland hebben dergelijke argumenten al enkele malen tot vrijspraak geleid. En in Nederland is dergelijke productie ook verboden.

Turkse dienstweigeraar ernstig mishandeld

Na op 8 juni te zijn gearresteerd, werd de Turkse dienstweigeraar Mehmet Bal meerdere keren ernstig mishandeld. War Resisters International vreesd voor zijn leven en is een campagne voor hem gestart. Mehmet Bal weigert al sedert 2002 dienst in het Turkse leger op grond van gewetensbezwaren. Turkije erkent geen recht op dienstweigeren niet en blijft dienstweigeraars vastzetten zolang ze in hun weigering volharden. Want na hun vrijlating worden ze opnieuw het leger ingestuurd. Zo werd ook Mehmet op 8 juni 2008 voor de zoveelste keer gearresteerd. Na al door de militaire politie van Besiktas geslagen te zijn kwam Mehmet in de Hasdal Militaire Gevangenis terecht. Daar werd hij op 9 juni door 5 of 6 gevangenen ernstig mishandeld - onder toezicht van bewakers. Op 10 juni werd hij naar een militair hospitaal gebracht, maar later die dag naar dezelfde gevangenis teruggestuurd. Inmiddels is er bericht dat Mehmet is vrijgelaten. Een groot succes voor onze actie! Het geval van Mehmet Bal staat niet op zichzelf, het is illustratief voor de manier waarop Turkije omgaat met dienstweigeraars.

Canadees parlement wil verblijfsvergunning voor vluchtelingen uit de VS
In het Canadese parlement is een motie aangenomen die de regering vraagt om oorlogstegenstanders die uit de VS ge-

vlucht zijn een permanente verblijfsvergunning te geven. Aan alle uitzettingsprocedures moet een einde komen.

In Duitsland nog steeds *Schützhaf*.

In 1933 proclameerde Hitler een wet "tot bescherming van volk en staat", die aan zijn Nazistaat de bevoegdheid gaf om gevaarlijke personen in *Sicherheitsverwahrung* te stellen, d.w.z. zonder vorm van proces op te sluiten. Tijdens de bezetting hebben ook Nederlanders met de toepassing daarvan te maken gehad: wij kennen het als *Schützhaf*. In West-Duitsland werd deze wet niet afgeschaffd en in het verenigde Duitsland geldt ze nu nog steeds. De regering-Merkel past ze nu toe bij activisten die nogal radicale keuzes maken. Het slachtoffer is nu Thomas Meyer Falk, die in 2006 tot vier jaar werd veroordeeld wegens een bankoverval om zijn politieke overtuigen te financieren. Motief: strijd tegen fascisme door ontregeling van het systeem. Omdat hij er nog steeds van overtuigd is dat het fascisme in Duitsland niet overwonnen is, heeft justitie besloten hem met beroep op de wet van 1933 in 2010 niet vrij te laten. Wat men ook moge denken over Meijers opvattingen inzake verzet tegen totalitaire systemen, er is alle reden voor waakzaamheid! Ook geweldloze antimilitaristen plegen sabotage en het is in dit soort situaties de vraag of het volk niet eerder tegen zijn staat beschermd dient te worden

Bestaan er wel veilige kernwapens?

Time Magazine heeft blijkens zijn editie van 19 juni j.l. de hand gelegd op een rapport van de Amerikaanse luchtmacht, waarin aan de veiligheid van de kernwapens in Europa wordt getwijfeld. Het zou hierbij met name om de luchtmachtbasis Volkel in Nederland gaan. De Brabantse basis is overigens niet de enige opslagplaats die in gebreke blijft. Ook de bewaking op bases in België, Duitsland en Italië is ondermaats. Er is een tekort aan goed geschoold personeel en veiligheidssystemen en hekken moeten dringend gerepareerd worden. Te vrezen is nu dat de VS eigen opslagplaatsen in Europa wil creëren om daar de bommen op te slaan. Dit wijkt af van de huidige gang van zaken, waarbij de VS de eigenaar is van de bommen, maar de last deelt met NAVO landen die de wapens opslaan. De VS bewaren ongeveer 350 kernbommen in Europa, in zes NAVOlanden. Bewaking gebeurt deels door Amerikaans personeel, deels door veiligheidsdiensten van het gastland.

Van Velzen, wapenspecialist van de SP in de Tweede Kamer, heeft op 27 juni kamervragen gesteld over de kwestie. „Het kabinet moet onmiddellijk veiligheidsmaatregelen treffen op de militaire basis Volkel”, zei ze op 20 juni in het KRO programma *Dingen Die Gebeuren*. Het Nederlandse ministerie van Defensie heeft nooit bevestigd dat de wapens in Volkel liggen opgeslagen. Volgens Van Velzen leidt deze geheimzinnigheid tot „onverantwoorde risico's” en „moet het kabinet de Tweede Kamer over dit verontrustende Amerikaanse onderzoek informeren en maatregelen nemen”. Bron: de Vredeslijst 20-06-2008

Smokkelwaar.

De Peace Consumentenvereniging heeft op 17 juni aangifte van valsheid in geschrifte en fraude gedaan bij het Openbaar Ministerie tegen Nederlandse importeurs van producten afkomstig van Israëlische nederzettingen in de bezette gebieden. Deze importeurs gebruiken de handelsvoordelen van het Associatieverdrag tussen de Europese Unie en Israël voor nederzettingenproducten, en daarvoor is het verdrag niet bedoeld. Zij overtreden daarmee de Nederlandse wet. Men hoopt dat de FIOD maatregelen zal nemen. Het schandaal wordt nog groter, omdat de klant niet wordt ingelicht over de werkelijke herkomst van deze producten, die gewoon als "made in Israël" worden verkocht. Het Haags Vredesplatform heeft zich bij de aangevers aangesloten

VN-Veiligheidsraad erkent verkrachting als oorlogsmisdaad

Eind juni 2008 heeft de VN-Veiligheidsraad in New York unaniem een resolutie goedgekeurd die voor het eerst duidelijk stelt dat verkrachting kan worden gebruikt als oorlogswapen en een bedreiging is voor de internationale veiligheid. Seksueel geweld is een wapen dat de tegenstander vernedert, domineert, angst aanjaagt en ook wel burgerbevolking verdrijft uit een bepaald gebied. Wie er zich aan schuldig maken, kunnen worden veroordeeld voor oorlogsmisdaden. De laatste jaren is het probleem van systematische verkrachting als oorlogswapen duidelijk toegenomen. Vooral in een aantal Afrikaanse landen heeft verkrachting en seksuele verminking van tegenstanders enorme proporties aangenomen. Zelfs VN-soldaten hebben zich in de Congo misdragen. Mensenrechtenorganisaties noemden de resolutie dan ook van historisch belang. VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon zei dat deze stille oorlog tegen vrouwen en meisjes de aandacht vereist van de hoogste gezagsdragers ter wereld.

Leven en laten leven

"Der Zweck des Lebens ist das Leben selbst" (Goethe 1796)

In een vredesblad is het goed zo af en toe stil te staan bij het raadsel van leven op aarde. Zeker nu, na de beroering in politiek Den Haag rond het selecteren van embryo's. In het AMC Maastricht bestaat het voornemen hiertoe. Selectie gebeurt dan op een klompje van een achttal cellen die in het laboratorium zijn ontstaan door het onder gunstige omstandigheden samenbrengen van menselijke eicellen en zaadcellen. Bij een wenspaar, waarvan de vrouw drager is van een gen van een erfelijke vorm van borst- of eierstokkanker kan door selecteren voorkomen worden dat het risico op deze ziekten wordt doorgegeven aan de volgende generatie. Alleen cellen die het betreffende gen niet hebben worden terug geplaatst in de baarmoeder. De anderen worden vernietigd. Dankzij de wetenschap is gaandeweg steeds meer bekend over hoe levensprocessen verlopen. De medisch-technische praktijk haakt hierop in. Wat leven precies is, is echter nog steeds in nevelen gehuld. Een dood lichaam kan kog steeds niet tot leven worden gewekt. We beseffen dat met het leven op aarde en met dat van de mens in het bijzonder heel behoedzaam moet worden omgegaan.

Dit besef vinden we terug in de vredesbeweging, maar ook rond het smaldeel van de ChristenUnie in regering en parlement. Er is echter een duidelijk verschil in benadering tussen beiden. De benadering van de vredesbeweging Hierbij gaat het om bestaand leven. Om bescherming ervan tegen oorlogsgeweld. Ongeboren leven komt alleen ter sprake in geval van beschadiging door oorlog of oorlogsvoorbereiding, bijvoorbeeld door radioactieve straling. De vredesbeweging kent zowel een antimilitaristische als een pacifistische stroming. De antimilitaristische keert zich tegen het militaire apparaat voorzover het ten dienste staat van machtspolitiek. Ook keert het zich tegen extreem onmenselijke vormen van wapenening (clusterbommen, atoomwapens, enzovoorts). Een treffend voorbeeld vormt de houding van de sociaal-democratie aan de vooravond van de eerste wereldoorlog. Zij bracht groot enthousiasme teweeg, maar uiteindelijk teleurstelling. Toen puntje bij paaltje kwam, ging men om. In volksvertegenwoordigingen werd vóór oorlogs- en mobilisatiekredieten gestemd. Het nationale kruipt waar het niet gaan kan.

Achteraf gezien wel logisch: men keerde zich aanvankelijk tegen de oorlog van de machthebbers, niet a priori tegen het geweld op zich. De sociaal-democratie van die tijd omhelsde het idee van een volksweerbaarheid, wat dat dan ook mocht zijn. De pacifistische stroming stelt duidelijk het oorlogsgeweld zelf ter discussie. Mensen doden mag niet. Oorlog is misdaad. Anno 2008 blijkt deze stroming de wind niet mee te hebben. In de negentiger jaren sprak de polemoloog Leon Wecke de verwachting uit dat in de westelijke wereld een technisch-geavanceerde oorlog nog wel zou worden aanvaard, maar dat zodra soldaten in ruime mate in 'bodybags' zouden worden teruggevoerd, de bevolking hier zich tegen de oorlog zou keren. Momenteel heeft Engeland al meer dan 100 doden in Afghanistan te betreuren, zonder dat dit tot grote protesten aanleiding geeft, om over Nederland maar te zwijgen. Sinds 11-9-2001 is er wel wat veranderd. Onwillekeurig moet ik denken aan onze betreurde Hans Wiebenga (†2005), die sprak over de geweldgelovigheid die de mensheid parten speelt. Hij was een typische vertegenwoordiger van de pacifistische stroming. Niet alleen autoriteiten moeten worden aangesproken op vreedzame conflictoplossing, maar ook en vooral de gehele bevolking. Vandaar zijn inzet voor vredeseducatie in en buiten het onderwijs. Als ondogmatisch socialist achtte hij een eerlijke welvaartsverdeling over de wereld voor vrede van eminent belang. Onwillekeurig gaan mijn gedachten ook uit naar onze evenzeer betreurde vredesactivist Gerard van Alkemade (†2004). De sociale ongelijkheid in de wereld was hem een gruwel. Desondanks was hij overtuigd dat geweldloosheid jegens personen geboden is in het streven naar vrede. In de tijd van Wiebenga en Van Alkemade was embryoselectie niet actueel. Doelstelling van de vredesbeweging was en is gericht op vreedzaam samenleven van de bestaande populatie.

De benadering vanuit de ChristenUnie Embryocellen worden hier gezien als beginnend menselijk leven, dat op grond van godsdienstige overwegingen geëerbiedigd dient te worden. Het zijn dezelfde redenen waarom de CU abortus en euthanasie categorisch

afwijst. Daar komt ten aanzien van de embryoselectie nog iets bij. Vanuit hun godsdienstige perceptie wordt het dubieus geacht dat de mens gaat bepalen welk individu tot ontwikkeling mag komen en welke niet. Voor het geval van groot risico op overdracht van erfelijke vormen van borst- en eierstokkanker wilde men wel akkoord gaan maar dan moet de formele toestemming van regering wel beperkt zijn door zorgvuldigheidseisen en toetsingskader om te voorkomen dat verschuiving plaatsvindt naar situaties met minder groot risico. Aldus het compromis in de coalitie. In het parlement is dit bijna volledig met instemming ontvangen. Alleen de SGP verweet de CU hun beginselen te hebben veronachtzaamd. De CU wees op 'de winst' van de inkadering. De vraag dringt zich op of inzet voor behoud van leven, zelfs in een puur biologische stadium, niet in nog grotere mate zou moeten leiden tot non-coöperatie ten aanzien van oorlog en oorlogsvoorbereiding waarbij ontwikkeld menselijk leven op het spel staat.

De heer Middelkoop, namens de ChristenUnie Minister van Defensie in het kabinet, verklaarde bij zijn aantreden de parabel van 'de wang en de andere wang' niet te omarmen. Het tijdsgewricht achtte hij daar niet geschikt voor. Maar in vergelijking met zijn voorganger zijn er wel verschillen. Nù geen kruisraketten op fregatten om, zoals oud-minister Kamp stelde, hoog in het geweldsspectrum mee te kunnen doen. Bovendien heeft de heer Middelkoop zich onlangs in internationaal overleg verklaard voor Nederland geheel af te zien van het gebruik van clusterbommen. In het voorafgaand debat in de Tweede Kamer met Krista van Velzen had hij nog het voorbehoud gemaakt van beperkte toepassing voor bepaalde situaties.

Lichtpuntjes moet je koesteren.

Koos de Beus

Tentoonstellingen Museum voor Vrede en Geweldloosheid

t/m 31 aug.: Onderdrukking en Bevrijding in het Liberty Park te Overloon.

5 juli t/m 5 sept.: Vergeven – Verzoenen in de Johanneskerk te Amersfoort.

14 en 21 sept.: Vergeven – Verzoenen in 'De Phoenix' te Schaijk.

15 sept. t/m 31 okt.: Gedeelde Visie in Kampen.

15 sept. t/m 31 okt.: Gandhi in Kampen.

23 sept. t/m 31 okt.: Vergeven – Verzoenen in Kampen.

Periodieke picketlines en wakes.

Coalitie tegen Alle Oorlog, Den Haag Manifestatie tegen alle vormen van oorlog: economisch, uitsluiting van migranten en gewapende oorlog. 1 x per maand, woensdagmiddag, op het Plein. Org: MAid. Info: 070-3800273 / 06-387 57 116. E-mail: liem44@zonnet.nl. Web: rabtenjigmeli ng.blogspot.com.

Vrouwen in het Zwart, Tegen de Israëlische bezetting van Gaza en de Westoever.

- Leeuwarden Folders uitdelen Elke laatste zaterdag van de maand 13:00-14:00 uur

- Groningen - za 2. 16, 30 aug 13. 27 sep 2008 13:00-14:00

- Amsterdam Elke eerste vrijdag van de maand 12:45 -13:45 uur

Eenmalige acties

di 22 jul 2008 - Amsterdam - 20:30-23:00 Documentaire en discussie *Docs at the Docks: 7/7 Ripple Effect*, over de aanslagen in Londen. Webster Tarpley laat zien dat de werkelijkheid vaak anders in elkaar zit. NDSM-werf (T.T.Neveritaweg 15). Prijs: 7,50. Org: Docs at the Docks. E-mail: reserveren @docsatthedocks.nl.

vr 25 jul 2008 - Amsterdam - 20:00 (zaal open 19:30) Lezing / ervaringsverslag Amerikaans veteraan James Gilligan, lid van Veterans Against the War over Irak, Afghanistan en Guantánamo Bay. Zaal HTIB, 1e Weteringplantsoen 2c. 3 euro. Org: Internationale Socialisten. E-mail: amsterdam@internationalesocialisten.org.

za 23 aug 2008 t/m zo 31 aug 2008 - Büchel (Du) Burgerinspectie (burgerlijke ongehoorzaamheid) Kernwapenbasis Buchel: Bye Bye Nuclear Bombs; tevens actiecamp tegen kernwapens. Deze militaire

Aktie

AGENDA

Selectie uit de landelijke Aktie Agenda van Omslag en Socia Media. De meest recente en volledige versie staat op www.aktieagenda.nl (u kunt daar zelf agendapunten invoeren).

basis is een opslagplaats van NAVO-kernwapens. De bus van Theaterstraat gaat uit Amsterdam, via Gent. Zonodig komen er nog extra opstapplaatsen. Zie ook: www.bye-bye-nuclear-bombs.gaaa.org/. Org: Bomspotting. Info: +32 3 281 68 39. E-mail: info@vredesactie.be.

vr 5 sep 2008 t/m zo 7 sep 2008 – Woensdrecht. Reünie van Woensdrechtgangers ter herdenking van 25 jaar Vredesaktiekamp in Woensdrecht.. Kampeerboerderij Beijaardshoeve, Dorpstraat 51. Rampenplan kookt en wil weten hoeveel prei ze moeten inslaan. Daarom: vooraf aanmelden: fritstk@antenna.nl.

zo 7 sep 2008 - Brussel (B): Europese vreedzame demonstratie United for Truth, voor nieuw onafhankelijk onderzoek naar de aanslagen van 11 september 2001. Op het Schumanplein. Org: United for Truth platform. E-mail: united.for.truth@gmail.com.

13-14 september, Antimilitarisme-weekend, Kampeercentrum tot vrijheidsbezinning Appelscha.

wo 17 sep 2008 t/m zo 21 sep 2008 - Malmö (Zweden) Europees Sociaal Forum: groot Europees treffen van andersglo-baliseringsbeweging rond de leuze 'Een andere wereld is mogelijk'. De bussen vertrekken op 16 sep. rond 19:00 u vanuit Brussel; tussenstops in Gent, Hasselt en Luik. Op 22 sep.'s ochtends weer terug in Brussel tegen vergoeding voor vervoer (contact: pvdlande@dds.nl). Org: Info voor Nederland: Nederlands Sociaal Forum (www.sociaalforum.nl)

za 20 sep 2008 - Locatie nog niet bekend - Uitreiking Kees Koning Vredesprijs voor wie zich vanuit Nederland meerjarig inzet voor ontwapening, tegen oorlogsvoorbereiding en voor geweldloosheid.. Org: PSP'92. Info: 020-4002974. E-mail: info@psp92.nl.

Zeil mee voor de vrede!

In oktober 2008 worden met de zeilklipper Pouwel Jonas meerdaagse tochten voor de vrede georganiseerd. Ook u kunt mee! De Pouwel Jonas voert tijdens deze tochten de vredesvlag en vaart tegen kostprijs. De restopbrengst is bestemd voor Pais, Greenpeace, Cordaid, Amnesty en Oxfam Novib. Na het zeilen zijn er lezingen, presentaties en workshops met een vredesthema. In de vertrekhaven Kampen zijn ook tentoonstellingen van het Museum voor Vrede en Geweldloosheid te zien.

Meer informatie 06-22.55.69.66.